

AGRIBUSINESS BULLETIN

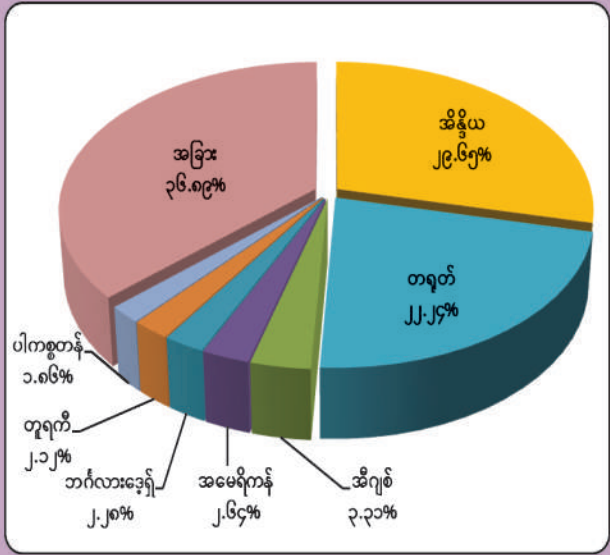
ကြက်သွန်နီ

Vol (13), July, 2024

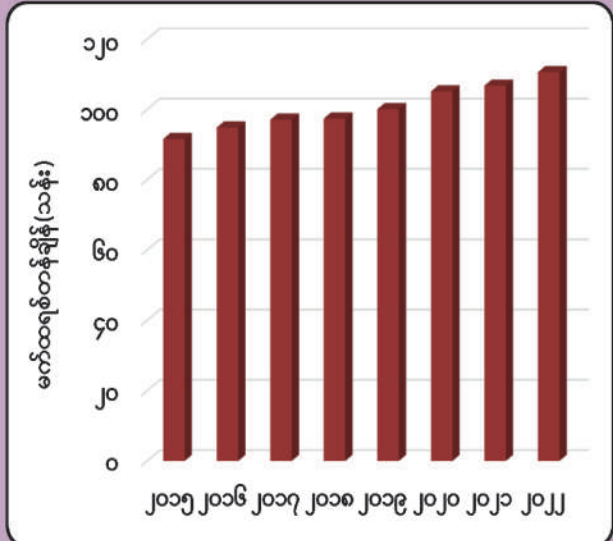
(က) ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့်သုံးစွဲမှု

၁။ အာဟာရတန်ဖိုးကြွယ်ဝပြီး စွမ်းအင်ကိုဖြစ်စေသည့် ကြက်သွန်နီ (Onion) ကို လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ကမ္ဘာ့ နေရာအနှံ့အပြားတွင် စားသုံးလာခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီသည် ဟင်းသီးဟင်းရွက်အုပ်စုဝင် သီးနှံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး ကြက်သွန်နီ အခွံမှစ၍ ကြက်သွန်မြိတ်၊ ကြက်သွန်ဥအထိ အသုံးဝင်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီ၏ မူရင်းဒေသမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း၊ အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် ပါလက်စတိုင်း တစ်လျှောက်ဖြစ်ပြီး ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ *Allium cepa* ၊ မျိုးရင်းမှာ *Alliaceae* *Amyryllidaece* ဖြစ်သည်။ ကြက်သွန်နီသည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုတွင် စားဖိုဆောင်သီးနှံအဖြစ် သာမက ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးဖက်ဝင်ပစ္စည်းအဖြစ်လည်း အသုံးပြုကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ သုံးစွဲမှုများပြားသည့်အပြင် ကမ္ဘာ့နေရာဒေသ အနှံ့အပြားတွင်လည်း စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းသောကြောင့် နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးဧရိယာများ တိုးတက်လာကာ ထုတ်လုပ်မှုလည်း မြင့်မားလျက်ရှိပါသည်။ နှစ်စဉ် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံပေါင်း (၁၄၀) ကျော်ရှိပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၁၅.၅) သန်းကျော် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့သည် ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများဖြစ်ပြီး

ပုံ (၁) ၂၀၂၂ ခုနှစ် ကြက်သွန်နီ (dry) ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ (FAOstat)

ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၂၉.၆၅) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် တရုတ်နိုင်ငံသည် (၂၂.၄) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နှစ်စဉ်ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု မြင့်မားသည့် အခြားနိုင်ငံများမှာ အီဂျစ်၊ အမေရိကန်၊

ပုံ (၂) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ (dry) ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ (FAOstat)

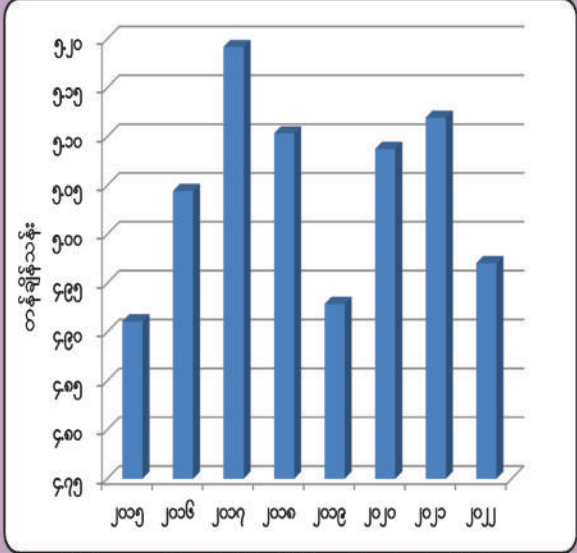
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ တူရကီ၊ ပါကစ္စတန်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတို့ဖြစ်ကြပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါနိုင်ငံများသည် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီထုတ်လုပ်မှု၏ (၁၂.၂) ရာခိုင်နှုန်း ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁)

၂။ ကမ္ဘာတွင် ကြက်သွန်နီကို Dry နှင့် Green ဟူ၍ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး ကြက်သွန်နီ (Green) မှာ အစိုဓာတ်ပါဝင်မှုများခြင်းကြောင့် ကြာရှည်သိုလှောင်နိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၄) ရာခိုင်နှုန်းသာ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး ကြက်သွန်နီ(Dry) သည် သုံးစွဲမှုများပြားခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ ၉၆ ရာခိုင်နှုန်းသာ ထုတ်လုပ်သုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ကြက်သွန်နီ (Dry) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် နှစ်စဉ်မြင့်တက်လျက်ရှိပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်သည် ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး

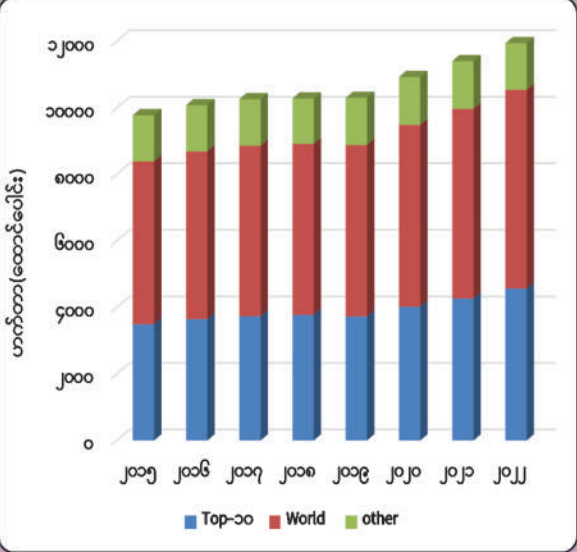
နှစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ် တန်ချိန် (၁၁၀.၆၂) သန်းခန့် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အနည်းဆုံးနှစ်မှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ဖြစ်ပြီး မက်ထရစ် တန်ချိန် (၉၁.၅၇) သန်းခန့်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၏ ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် (၁၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် (၂၁) ရာခိုင်နှုန်းအထိ အသီးသီး တိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၂)

၃။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ (Green) မှာ ဈေးကွက်တည်ငြိမ်မှုမရှိခြင်းကြောင့် ထုတ်လုပ်မှု အတက်အကျ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၄.၉၁) သန်းသာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုအနည်းဆုံးနှစ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်သည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၅.၁၉) သန်းဖြင့် ထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနှစ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်မူ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၄.၉၇) သန်းခန့်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ထုတ်လုပ်မှု သိသိသာသာ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၃)

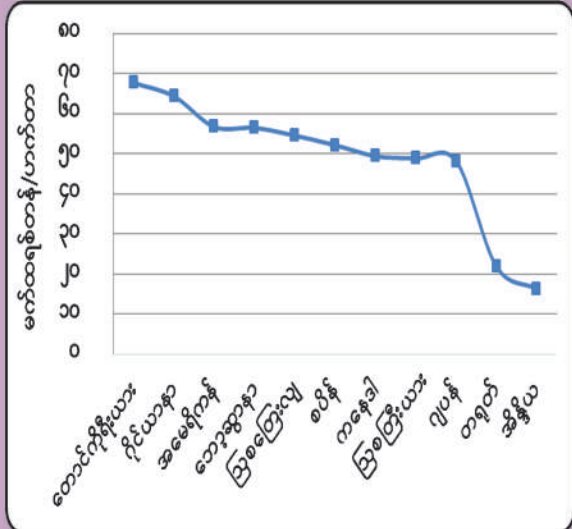
၄။ ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ (Dry) ရိတ်သိမ်းမှုသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ဟက်တာ (၅.၉) သန်းရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ် မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ရိတ်သိမ်းမှုအများဆုံးနှစ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်၏ ကြက်သွန်နီအများဆုံး ရိတ်သိမ်းခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ နိုင်ဂျီးရီးယား၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ပါကစ္စတန်၊ အီဂျစ်၊ ဗီယက်နမ်၊ ဆူဒန်နှင့် ယူဂန်ဒါ နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါနိုင်ငံများသည် ကြက်သွန်နီ ဟက်တာပေါင်း (၄.၅) သန်းကျော် ရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာ စုစုပေါင်း၏ (၇၇) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပြီး ကျန်နိုင်ငံများသည် (၂၃) ရာခိုင်နှုန်းသာ ရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီ အများဆုံးထုတ်လုပ်သော အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီ ဟက်တာပေါင်း (၁.၉) သန်းကျော် ရိတ်သိမ်းခဲ့ပြီး အဆိုပါပမာဏသည် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာစုစုပေါင်း၏ (၃၃) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာ

ပုံ(၃) ၂၀၂၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ(Green)ထုတ်လုပ်မှု (FAOstat)

ပုံ(၄) နှစ်အလိုက် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ (Dry) ရိတ်သိမ်းမှုအခြေအနေ (FAOstat)

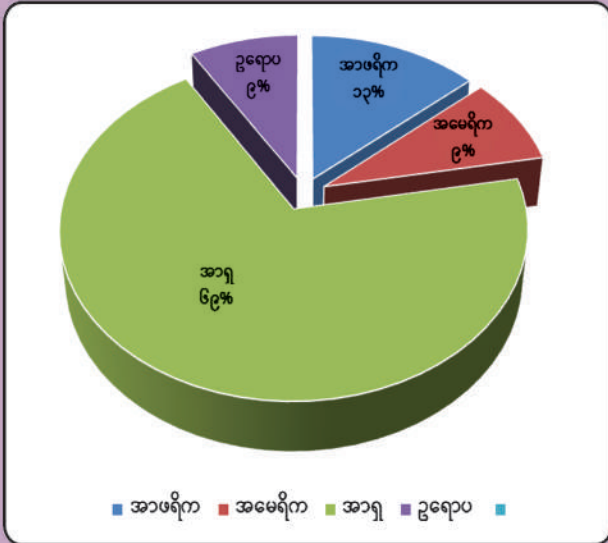

ပုံ (၅) နိုင်ငံအလိုက်ကြက်သွန်နီ(dry)ထွက်ရှိမှုအခြေအနေ (FAOstat)

အများဆုံးနိုင်ငံများတွင် နှစ်စဉ်ပါဝင်ခဲ့ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာစုစုပေါင်း၏ (၁.၁၄) ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၄)

၅။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ကြက်သွန်နီ(Dry) အထွက်နှုန်း အများဆုံးနိုင်ငံမှာ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံဖြစ်ပြီး တစ်ဟက်တာလျှင် (၆၇.၇) မက်ထရစ်တန် ထွက်ရှိခဲ့သော်လည်း ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ (၁၇,၆၆၁) ဟက်တာသာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယအထွက်နှုန်း အများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သော ဂိုင်းယာနာနိုင်ငံသည်လည်း အဆိုပါနှစ်တွင် တစ်ဟက်တာလျှင် (၆၄.၃) မက်ထရစ်တန်ထိ ထွက်ရှိခဲ့ပြီး ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ (၃၅) ဟက်တာသာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများဖြစ်သော အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့်

တရုတ်နိုင်ငံတို့၏ အထွက်နှုန်းများမှာ တစ်ဟက်တာလျှင် (၁၆.၃) မက်ထရစ်တန်နှင့် (၂၁.၉) မက်ထရစ်တန် အသီးသီး ဖြစ်သဖြင့် ကမ္ဘာ့အထွက်နှုန်း အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံတွင် မပါဝင်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသည်။ (ပုံ-၅)

ပုံ(၆) နိုင်ငံအလိုက်ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ(Dry)ထုတ်လုပ်မှု(FAOstat)

၆။ အာရှတိုက်ရှိနိုင်ငံများသည် အခြားနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကြက်သွန်နီသုံးစွဲမှု ပိုမိုများပြားသည့်အတွက် ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုသည် အခြားတိုက်များရှိ နိုင်ငံများထက် သိသာစွာမြင့်မား လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း အာရှတိုက်၏ ကြက်သွန်နီ(Dry) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၇၆.၄) သန်း ရှိခဲ့သည့် အတွက် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၆၉) ရာခိုင်နှုန်းကို ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အာဖရိကတိုက်သည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၄.၉) သန်း၊ (၁၃) ရာခိုင်နှုန်း၊ ဥရောပတိုက်သည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၉.၅) သန်းဖြင့် (၉) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အမေရိကတိုက်သည် မက်ထရစ် တန်ချိန် (၉.၄) သန်းဖြင့် (၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့် အသီးသီး ထုတ်လုပ်ပေးနိုင် ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၆)

၇။ အာရှတိုက်သည် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို လွှမ်းမိုးထားသော ဒေသတစ်ခုဖြစ်သကဲ့သို့ပင် ကြက်သွန်နီ စားသုံးမှု အမြင့်မားဆုံးနိုင်ငံများတွင်လည်း အာရှနိုင်ငံအများစု ပါဝင်နေပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ပျမ်းမျှတစ်နှစ်စားသုံးမှုနှုန်းမှာ လူတစ်ဦးလျှင် (၁၀.၁) ကီလို (၆.၀၁ ပိဿာ) ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပျမ်းမျှစားသုံးမှုနှုန်းမှာ လူတစ်ဦးလျှင် (၁၈) ကီလို (၁၀.၇၁ ပိဿာ) ခန့် ဖြစ်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီစားသုံးမှုအများဆုံးနိုင်ငံမှာ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံဖြစ်ပြီး လူတစ်ဦးသည် တစ်နှစ်လျှင် (၄၀) ကီလို (၂၃.၈ ပိဿာ)ခန့် စားသုံးကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၈။ ကြက်သွန်နီတွင် မျိုးစိတ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့်ရှိပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် အရွယ်အစားပေါ်မူတည်၍ ကြက်သွန်နီအကြီးမျိုး (Onion) နှင့် ကြက်သွန်နီအသေးမျိုး (Shallot) ဟုခွဲခြားထားပါသည်။ ကြက်သွန်နီအကြီးမျိုး (Onion) ကို အရောင်ပေါ်

ကြက်သွန်နီအကြီး(Onion)

ကြက်သွန်နီအသေး(Shallot)

မူတည်၍ ထပ်မံခွဲခြားထားရာ အဖြူရောင်ကြက်သွန်နီသည် အသားပျော့ပျောင်းသောကြောင့် အနှစ်ပြုလုပ်ရာတွင် ထုထောင်းရ လွယ်ကူပြီး အစိုဓာတ်ပါဝင်မှုများကာ အသားများပြီး အလုံးကြီးသည်။ အနီရောင်ကြက်သွန်နီ၏ အရွယ်အစားမှာ အလတ်စဖြစ်ပြီး

ကြွပ်ရွာကာ အသုပ်များ၊ ဘာဂါများ၊ ကြက်သွန်ချဉ်နှင့် ဆင်းဒရစ်များပြုလုပ်ရာတွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ အစိမ်းရောင် ကြက်သွန်နီမှာ ချိုသောအရသာနှင့် ထူသောအလွှာရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကြက်သွန်ကြော်ပြုလုပ်ရန်၊ အကွင်းပြုလုပ်ရန်နှင့် စွပ်ပြုတ် များတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုကြသည်။ အဝါရောင်ကြက်သွန်နီမှာ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းပြီး စပ်သောအရသာရှိသည်။ သကြားဓာတ် ပါဝင်မှုများသောကြောင့် ချက်ပြုတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည်။ ကြက်သွန်နီအသေးမျိုး (Shallot) မှာ အနံ့အရသာကောင်းမွန်ပြီး အနည်းငယ်မွှေးကာ ချိုသောအရသာရှိသဖြင့် အသုပ်များသုပ်စားခြင်း၊ ကြက်ဥကြော်ရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုခြင်းနှင့် ဟင်းပွဲ များအလှဆင်ရာတွင် အများဆုံးအသုံးပြုကြသည်။

၉။ ကြက်သွန်နီသုံးစွဲမှုသည် နှစ်စဉ်မြင့်တက်လျက်ရှိပြီး အထူးသဖြင့် ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးဝါးအဖြစ်လည်းကောင်း အသုံးပြုနေကြသဖြင့် နှစ်စဉ် ကြက်သွန်နီပမာဏ အမြောက်အမြားကို တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် တွန်းအားတစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ အာရှတိုက်သည် နှစ်စဉ်လိုအပ်ချက်အရ ကြက်သွန်နီထုတ်လုပ်မှု နှစ်စဉ်မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်ထက် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် (၂၁) ရာခိုင်နှုန်း အထိ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကြက်သွန်နီဈေးကွက်သည် ပိုမိုခိုင်မာမှုရှိလာပြီး တောင်သူများအတွက်လည်း ဈေးကွက်ခိုင်မာမှုရှိသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။

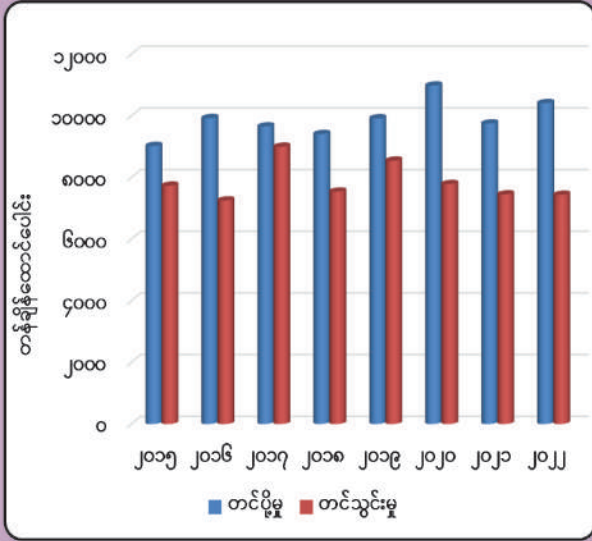
(ခ) ကြက်သွန်နီ၏ ကျန်းမာရေးအသုံးဝင်မှု

၁၀။ ကြက်သွန်နီသည် ဆေးဖက်ဝင်အပင်များတွင် တစ်မျိုးအပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ကြက်သွန်နီမှာ အနီရောင်ရင့်လေ အာနီသင် ပိုကောင်းလေဖြစ်သည်။ ကြက်သွန်နီသည် ချို၊ စပ်ပြီး အနည်းငယ်ပူသည့် အရသာရှိကာ ကယ်လိုရီပါဝင်မှုနည်းပြီး ဗီတာမင် B ၊ ဗီတာမင် C ၊ ပိုတက်ဆီယမ်၊ အမျှင်ဓာတ်၊ အသားဓာတ်၊ သကြားဓာတ်၊ မဂ္ဂနီစီ၊ သံဓာတ်၊ ကယ်လီဆီယမ်၊ ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်အတွက်လိုအပ်သည့် သတ္တုဓာတ်များလည်း များစွာပါဝင်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီသည် ဓာတ်တိုးဆန့်ကျင်အာနီသင် ကြွယ်ဝရုံသာမက ဗီတာမင်-C လည်း ကြွယ်ဝစွာပါဝင်သောကြောင့် ကင်ဆာဖြစ်စေနိုင်သည့်အရာများကို အကောင်းဆုံးဖယ်ရှား ပေးနိုင်ပါသည်။ ကိုလက်စရောပမာဏကို ကျဆင်းစေပြီး နှလုံးရောဂါဖြစ်နိုင်ခြေကို ကျဆင်းစေနိုင်ပါသည်။ ပိုတက်ဆီယမ် ပါဝင်မှုကြောင့် သွေးပေါင်ကျစေနိုင်ပြီး သွေးတိုးကြောင့် နှလုံးကိုထိခိုက်ခြင်းမျိုးမဖြစ်စေရန် စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ပါသည်။

၁၁။ ထို့အပြင် သွေးတွင်းသကြားဓာတ်ကို ကျဆင်းစေနိုင်သည့် Quercetin နဲ့ Sulfur ဖြစ်ပေါင်းများ ပါဝင်သောကြောင့် သွေးတွင်း သကြားဓာတ်ကို ထိန်းညှိပေးနိုင်သဖြင့် ဆီးချိုရှိသူများအတွက် အထူးသင့်တော်ပါသည်။ ပိုတက်ဆီယမ် ပါဝင်မှု ကြောင့် သွေးပေါင်ကျစေနိုင်ပြီး အလွန်နေသူတွေများလည်း အထူးစားသုံးပေးသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် စိတ်ခံစားမှုကို ကောင်းစေသည့် ဟော်မုန်းများဖြစ်သည့် ဒိုပါမင်၊ ဆီတိုနင်၊ အောက်ဆီတိုဆင် စသည့် ဟော်မုန်းများ ထွက်ရှိစေပြီး စိတ်ပျော်ရွှင်စေနိုင်သကဲ့သို့ အစားစားချင်စိတ်ကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဗီတာမင် C ကြွယ်ဝမှုကြောင့် ကော်လာဂျင် ထွက်ရှိလာအောင် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ပြီး ဆံသားနဲ့အရေပြားကို ကျန်းမာစေရန်လည်း အထောက်အကူပြုပေးပါသည်။ ကြက်သွန်နီ သည် ကယ်လီဆီယမ် ကြွယ်ဝသဖြင့် အရိုးများကိုလည်း သန်မာစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကြက်သွန်နီစားသုံးပေးခြင်းဖြင့် ကင်ဆာရောဂါကာကွယ်ပေးခြင်း၊ နှလုံးကျန်းမာရေးကို အထောက်အကူပြုစေခြင်း၊ အိပ်ပျော်စေနိုင်ခြင်း၊ အရေပြားနှင့် ဆံသားကို ကျန်းမာစေခြင်း၊ သွေးတွင်းသကြားဓာတ်ကို ထိန်းညှိပေးခြင်း၊ အရိုးများကိုသန်မာစေခြင်း၊ အစာခြေစနစ်ကို ကောင်းမွန်စေနိုင် ခြင်းစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ကုန်သွယ်မှုနှင့် ဈေးနှုန်းများ

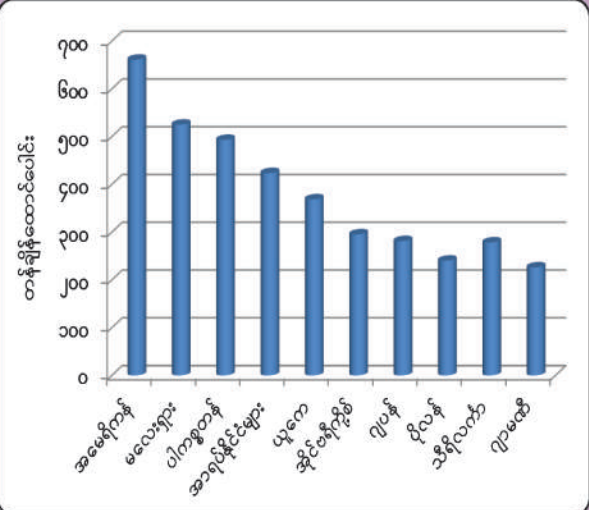
၁၂။ ကြက်သွန်နီ ကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော HS code မှာ ၀၇၀၃၁၀ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ Vegetables, alliaceous; onion and shallot, fresh or chilled ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီဈေးကွက်သို့ နှစ်စဉ် နိုင်ငံ

ပုံ(၇) နှစ်အလိုက်ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီတင်ပို့/တင်သွင်းမှုအခြေအနေ (WITS)

နိုင်ငံ၏တင်ပို့မှုသည် ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှု တန်ချိန်စုစုပေါင်း၏ (၇၈) ရာခိုင်နှုန်းအထိရှိခဲ့ပြီး ၎င်းနိုင်ငံများတွင် အာရှနိုင်ငံ အနေဖြင့် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်နိုင်ငံသာ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၇)

၁၃။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း ကြက်သွန်နီတင်သွင်းခဲ့သော နိုင်ငံပေါင်း (၁၃၉) ရှိခဲ့ပြီး ကြက်သွန်နီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၇.၄) သန်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၈) ဘီလီယံဖိုး ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှု အများဆုံး နိုင်ငံများမှာ အမေရိကန်၊ မလေးရှား၊ ပါကစ္စတန်၊ အာရပ်နိုင်ငံများ၊ ယူကေ၊ အိုင်ဗရိကို့စ်၊ ဂျပန်၊ ပိုလန်၊ သီရိလင်္ကာနှင့် ဂျာမဏီ နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း(၁၆၆)မှ ကြက်သွန်နီ မက်ထရစ်တန်ချိန် (၇.၃) သန်း တင်သွင်းခဲ့သည့်အတွက် ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှု အနည်းဆုံးနှစ် ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ကြက်သွန်နီ ထုတ်လုပ်မှုများသည့် အမေရိကန်၊ အီရန်၊ မက္ကဆီကို၊ အယ်ဂျီးယား၊ စပိန်၊ ဂျပန်၊ ကိုရီးယား၊ ဥဘေတ်ကစ္စတန်၊ ယူကရိန်းနှင့် အီတလီကဲ့သို့သော နိုင်ငံ များသည် ကြက်သွန်နီစိုက်ကေများ လျော့နည်းလာသဖြင့် ထုတ်လုပ်မှု လျော့ကျကာ ပြည်ပမှတင်သွင်းမှုများလာသဖြင့် ၂၀၁၇ နှစ်တွင် မက်ထရစ် တန်ချိန် (၈.၉၉) သန်းဖြင့် ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှု အများဆုံးနှစ် ဖြစ်ခဲ့ သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှု လျော့ကျလာပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်အောက် (၁၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အောက် (၁.၄) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အောက် (၁၃) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အောက် (၄) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အောက် (၀.၂) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးလျော့နည်းတင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၇၊ ၈)

ပုံ(၈) ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုင်ငံအလိုက်ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှုအခြေအနေ (WITS)

(ဃ) ကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီ ဈေးကွက်အလားအလာများ

၁၄။ ကြက်သွန်နီ အဓိကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်နိုင်ငံများ၌ ကြိုတင်ခန့်မှန်းတွက်ဆ၍ မရနိုင်သော ရာသီဥတုအခြေအနေ များကြောင့် လက်ရှိကမ္ဘာ့ကြက်သွန်နီဈေးကွက်သည် မငြိမ်မသက်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း နယ်သာလန်နိုင်ငံ

တွင် ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းများ မြင့်မားနေသော်လည်း ရာသီဥတုဆိုးရွားမှုကြောင့် အထွက်နှုန်းနိမ့်ကျပြီး ကြက်သွန်နီများ၏ အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်၍ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ် နယ်သာလန်နိုင်ငံ၏ ကြက်သွန်နီဈေးကွက်အခြေအနေသည် ပုံမှန်မဟုတ်သောအခြေအနေဖြင့် စတင်ခဲ့ပြီး အပူချိန်မြင့်မားမှုကြောင့် ရိတ်သိမ်းမှု သိသိသာသာ နိမ့်ကျခဲ့သည့်အတွက် ယခင်နှစ်များထက် ဆီနီဂေါဈေးကွက်ကို စော၍ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်သာလန် နိုင်ငံတွင် ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းများသည် ယခင်နှစ်ထက် သိသိသာသာ မြင့်တက်နေခြင်းဖြစ်ပြီး ကြက်သွန်နီတစ်ထုပ်လျှင် (၅၀) ဆင့် နီးပါးခန့်အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ယခင်နှစ်က ဆီနီဂေါနိုင်ငံသို့ တင်ပို့သည့် ကြက်သွန်နီအများစုသည် တစ်ထုပ်လျှင် (၃၀) ဆင့်မှ (၃၅) ဆင့် အတွင်းသာရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင်မူ ကြက်သွန်နီစိုက်တောင်သူများပင် တစ်ထုပ်လျှင် (၄၀) ဆင့်အထိ ဈေးရရှိခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာ ရရှိနေသော်လည်း ယခင်နှစ်ဝယ်ယူသူများမှ အပြည့်အဝငွေပေးချေခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် ငွေကြေးမသေချာမှုများရှိနေသဖြင့် ကုန်သည်များသည် ထပ်မံ၍အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်ရန် သတိထား ဆောင်ရွက်နေကြရပါသည်။ ယခုကဲ့သို့ ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်း ကြီးမြင့်မှုကြောင့် အာရှဘက်သို့ ဝင်ရောက်မည့် ကြက်သွန်နီများ အစား ဈေးနှုန်းချိုသာသော တရုတ်နိုင်ငံ၏ ကြက်သွန်နီများ ဝင်ရောက်လာနိုင်ခြေရှိနေပြီး ဈေးကွက်ယှဉ်ပြိုင်မှု ဖြစ်ပေါ်လာနိုင် ပါသည်။

၁၅။ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင်လည်း ၂၀၂၄ ခုနှစ် နွေရာသီအစောပိုင်းကာလများ၌ မိုးပြင်းထန်စွာရွာသွန်းမှုကြောင့် ရိတ်သိမ်းချိန် နောက်ကျခဲ့သည့်အတွက် အချိန်မီရိတ်သိမ်းနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရပါသည်။ သို့သော် ကုန်သည်များသည် (၇၀) မီလီမီတာ အထက်ရှိသော ကြက်သွန်နီဥကြီးများကိုသာ ဈေးကွက်အတွင်း ပိုမိုရောင်းချလိုကြသည့်အတွက် ရေရှည်တွင် အဝါရောင် ကြက်သွန်နီဥကြီးများ၏ စိုက်ပျိုးဧရိယာ အနည်းငယ် တိုးတက်လာနိုင်ခြေရှိပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ် ကြက်သွန်နီရိတ်သိမ်းမှုသည် ဂျာမနီအရှေ့ပိုင်းရှိ ကြက်သွန်နီစိုက်တောင်သူများ၏ ပထမအကြိမ်ရိတ်သိမ်းမှုအပြီး ရလဒ်အရ ရိတ်သိမ်းမှု ကျဆင်းနိုင်ခြေရှိနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ သို့သော် ရိတ်သိမ်းရာသီကုန်ပါက စုစုပေါင်းအထွက်ရလဒ်မှာ အပြောင်းအလဲရှိနိုင်ပါသည်။

၁၆။ ဩစတြီးယားနိုင်ငံသည် ရိတ်သိမ်းရာသီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုကြောင့် အချိန်ခဏတာ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း လာမည့်ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ရိတ်သိမ်းမှုကို အောင်မြင်စွာ အပြီးသတ်နိုင်တော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ယခင်နှစ်ထက် ရိတ်သိမ်းမှု အနည်းငယ် ကျဆင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ ဩစတြီးယားနိုင်ငံ၏ ကြက်သွန်နီ ပြည်တွင်းဈေးကွက် သည် ငြိမ်သက်လျက်ရှိနေသော်လည်း ပြည်ပတင်ပို့သည့် ဈေးကွက်တွင်မူ မကြာခဏ ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လျက်ရှိနေပါသည်။ အရည်အသွေးပေါ်မူတည်၍ သန့်စင်ပြီး အရွယ်အစားခွဲခြားထားသည့် ကြက်သွန်နီဥလတ်များသည် (၁၀၀) ကီလိုလျှင် (၄၅-၅၀) ယူရိုကြား ဈေးနှုန်းရရှိနေပြီး ကြက်သွန်နီဥသေးနှင့် အရည်အသွေးနိမ့်ကျသော ကြက်သွန်နီများမှာမူ ဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာ ရရှိခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အဆိုပါ ကြက်သွန်နီများအနက် ရှားပါးပြီး အရွယ်အစားကြီးမားသော ကြက်သွန်နီဥကြီးများသည် အခြားကြက်သွန်နီများထက် ဈေးနှုန်းသိသိသာသာ ပိုမိုမြင့်မားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့ ရိတ်သိမ်းမှုနှုန်းကျဆင်းခြင်း၊ ဈေးနှုန်းကွာခြားချက်မြင့်မားခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဩစတြီးယားနိုင်ငံရှိ ကြက်သွန်နီများကို ပြည်ပဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရန် လက်လှမ်းမီနိုင်မှု နည်းပါးစေပါသည်။

၁၇။ ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် အလားအလာကောင်းမွန်သော ကြက်သွန်နီရာသီချိန်နှင့် ကြုံတွေ့နေရပြီး ကြက်သွန်နီ အထွက်နှုန်းကောင်းမွန်ခြင်း၊ ထွက်ရှိလာသော ကြက်သွန်နီဥအများစုသည် အသုံးများသည့် အလတ်စများ ဖြစ်နေ ခြင်း၊ ထို့အပြင် ဥကြီးများ အနည်းငယ်ပါဝင်နေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာ ရရှိနေပါသည်။ အချို့သောနိုင်ငံများ သည် ၎င်းတို့၏ ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ဆိုးဆိုးရွားရွား အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံသည်ပင် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင်

အထွက်နှုန်းကျဆင်းခဲ့သည့်အတွက် အိန္ဒိယအစိုးရသည် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ကုန်စည်များအားလုံးကို အခွန် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ကောက်ခံခဲ့ပါသည်။ အလားတူပင် စပိန်နိုင်ငံသည်လည်း မိုးခေါင်ရေရှားမှုကြောင့် ကပ်ဘေးကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို များစွာထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။ နယ်သာလန်နိုင်ငံတွင်လည်း အဆိုပါကာလတွင်ပင် ရာသီဥတုဆိုးရွားသဖြင့် ကြက်သွန်နီစိုက်တောင်သူများသည် ပုံမှန်ထက်နောက်ကျစိုက်ပျိုးရန် တွန်းအားပေးခြင်းခံခဲ့ရပြီး အကျိုးဆက်ကြောင့် အပင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ကြီးထွားမှုနှောင့်နှေးခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြက်သွန်နီထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံများ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ကြောင့် အခက်အခဲကြုံတွေ့နေချိန်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် ရိတ်သိမ်းမှုအား ထိခိုက်စေသည့် အကြောင်းအရင်းများ မရှိခဲ့သည့် အတွက် အဆိုပါနိုင်ငံများ၏ ဈေးကွက်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်ခြေရှိနေပါသည်။

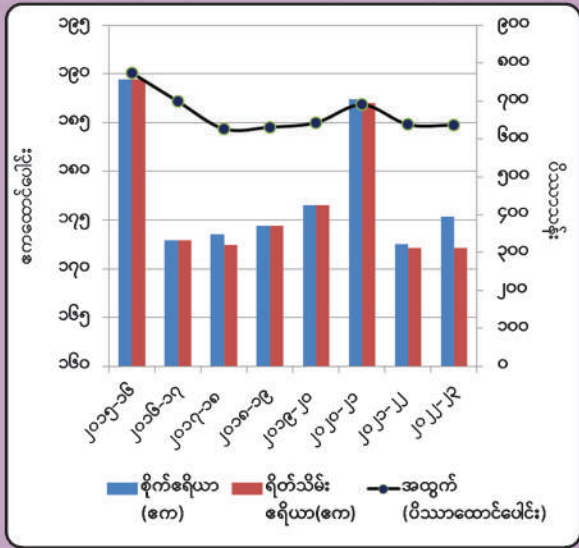
၁၈။ အီတလီနိုင်ငံသည် ရာသီဥတုအခြေအနေဆိုးရွားခဲ့ခြင်းကြောင့် ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု သိသိသာသာကျဆင်း ခဲ့ပြီး အဝါရောင်ကြက်သွန်နီမျိုးများတွင် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ အဖြူရောင်နှင့် အနီရောင်ကြက်သွန်နီမျိုးများတွင် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်း အထိ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ စပိန်နိုင်ငံတွင်မူ ပြည်တွင်းကြက်သွန်နီ လက်ကျန်နည်းပါးနေခြင်းနှင့် ပြည်ပသို့တင်ပို့ရန် အလား အလာကောင်းများ ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် ဝယ်လိုအားသည် ရောင်းလိုအားထက် မြင့်မားလျက်ရှိနေပါသည်။

၁၉။ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် ယခင်နှစ်အတွင်း ရောင်းလိုအား အလွန်အကျွံမြင့်တက်ခဲ့သည့်အတွက် ၂၀၂၄ ခုနှစ် ကြက်သွန်နီရာသီအတွင်း ဈေးနှုန်းအတက်အကျဖြစ်ပေါ်နေပြီး အီဂျစ်နိုင်ငံသည်လည်း ပြည်တွင်း၌ ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းများ အလွန်အမင်း မြင့်တက်လျက်ရှိခြင်းကြောင့် ဈေးနှုန်းများတည်ငြိမ်စေရန်အလို့ငှာ ပြည်ပသို့ ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှုကို ယာယီတား မြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် အစောပိုင်းကာလများတွင် ဝယ်လိုအားမြင့်တက်မှုကို ကြုံတွေ့ရပြီးနောက် တည်ငြိမ်မှုရှိသော ကြက်သွန်နီ ဈေးနှုန်းများကို အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့ပါသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိနိုင်ငံများသည် ၂၀၂၄ ခုနှစ် စိုက်ပျိုးသော ကြက်သွန်နီများ အရည်အသွေးမြင့်မားနိုင်ခြေရှိခြင်းနှင့် ပုံမှန်ဝယ်လိုအားရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် ဆောင်းကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

၂၀။ ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှု အများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အပူလှိုင်းဖြတ်သန်းမှုကြောင့် ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းများ စံချိန်တင်မြင့်တက်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဧပြီလမှစ၍ ပူပြင်းခြောက်သွေ့သော ရာသီဥတုအခြေအနေကြောင့် ပြည်သူ အများစုစားသုံးသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၏ ရောင်းလိုအားကျဆင်းမှုနှင့်အတူ ဝယ်လိုအားမြင့်တက်မှု ယှဉ်တွဲဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီလက်ကားဈေးနှုန်းမှာ ယခင်နှစ်ဈေးနှုန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် (၁၀၆) ရာခိုင်နှုန်း မြင့်တက်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ယခင်နှစ်က ၁ ကွင်တယ် (၁၀၀ ကီလိုဂရမ်) လျှင် ရူပီး ၁၂၆၀ ဒသမ ၆၆ မှ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ရူပီး ၂၆၀၃ ဒသမ ၅၅ သို့ မြင့်တက်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ယင်းကဲ့သို့ သီးနှံဈေးနှုန်းများမြင့်တက်ခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းတစ်ခုမှာ ယခင်နှစ်က မိုးရွာသွန်းမှု ပုံမှန် မရှိခဲ့သည့်အတွက် သီးနှံအထွက်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ကြက်သွန်နီထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံဖြစ်သည့် အိန္ဒိယအနေဖြင့် ယခင်နှစ်က ကြက်သွန်နီ ပြည်ပသို့တင်ပို့မှုကို ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ် မေလတွင် ပို့ကုန်ခွန် (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ပြန်လည်တင်ပို့ခွင့်ပြုခဲ့သဖြင့် ကြက်သွန်နီဈေးများ ပြန်လည်မြင့်တက်ခဲ့သည်။ ကြက်သွန်နီလက်လီဈေးနှုန်းမှာ ၁ ကီလိုဂရမ်လျှင် ရူပီး ၄၂ ဒသမ ၂၁ ရှိပြီး၊ ယခင်နှစ် ဈေးနှုန်းနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် (၈၁) ရာခိုင်နှုန်းမြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ အပူလှိုင်း ဝင်ရောက်မှုကြောင့် လတ်ဆတ်သော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို သိသာစွာ ပုပ်သိုးစေသည့်အတွက် အခြေအနေကို ပိုမိုဆိုးရွား လာစေသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် နွေရာသီ သီးနှံစိုက်ပျိုးမှု တိုးတက်ကာ စားသောက်ကုန်ဈေးနှုန်းဖောင်းပွမှု သက်သာစေပြီး၊ ဈေးနှုန်းများ ပြန်လည်ကျဆင်းလာလိမ့်မည်ဟု ယူဆထားကြောင်းသိရသည်။

(c) မြန်မာ့ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၂၁။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်စဉ် ကြက်သွန်နီ စိုက်ဧကပေါင်း (၁.၇) သိန်းကျော်ရှိပြီး အဓိကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် တိုင်းဒေသကြီးများမှာ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသများဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုံ(၉) နှစ်အလိုက်ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု (ကြေး/မြေ)

အခြားကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များမှာ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် နေပြည်တော်တို့ဖြစ်ပြီး ကျန် တိုင်းဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အနည်းငယ်သာရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသော ကြက်သွန်နီမျိုးများမှာ ရွှေဖလား၊ ပိတောက်ပြန်၊ ဇော်မွှား၊ မြေနဲမျိုး၊ စဉ်အိုးပုံ၊ ရွှေဖလား ထိပ်မောက်နှင့် ဒေသမျိုးများဖြစ်ကြပါသည်။ ကြက်သွန်နီသည် စိုက်ချိန်မှ ရိတ်သိမ်းချိန်ကာလအထိ ရက် ၁၀၀ ကြာမြင့်ပြီး ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီနှင့် မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီဟူ၍ နှစ်ရာသီစိုက်ပျိုးနိုင်ပါသည်။ ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီကို အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာနှင့် ဒီဇင်ဘာလတို့တွင် စိုက်ပျိုး

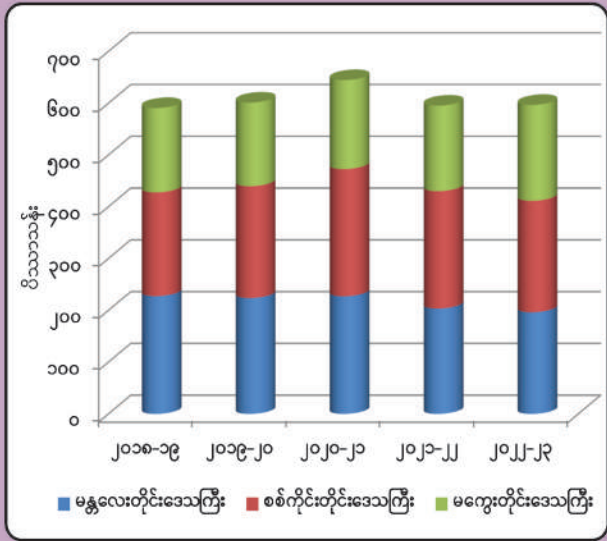
ပြီး ဇန်နဝါရီ၊ ဖေဖော်ဝါရီနှင့် မတ်လတို့တွင် သီးနှံထွက်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီမှာ မေလမှ စက်တင်ဘာလထိ စိုက်ပျိုးပြီး အောက်တိုဘာမှ ဇန်နဝါရီလထိ သီးနှံထွက်ရှိပါသည်။

၂၂။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပြည်တွင်းကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေအရ ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးနှစ်သည် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာနှစ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ကြက်သွန်နီစိုက်ဧရိယာ(၁၈၉,၄၅၇) ဧကမှ ကြက်သွန်နီပိဿာချိန် (၇၇၄.၃) သန်း(တန်ချိန် ၁.၃ သန်း) အထိ ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်သည် ဒုတိယထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးနှစ်ဖြစ်ပြီး စိုက်ဧရိယာ (၁၈၇, ၃၈၅) ဧက၊ ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (၁၈၇,၀၂၄) ဧကမှ ကြက်သွန်နီ ပိဿာ (၆၉၀.၃၇) သန်း (တန်ချိန် ၁.၁ သန်း) ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်သည် စိုက်ဧရိယာ (၁၇၃, ၅၆၀) ဧကရှိခဲ့သော်လည်း ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ (၁၇၂,၄၂၈) ဧကသာရှိခဲ့သည့်အတွက် အဆိုပါနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီ ပိဿာချိန် (၆၂၆.၅၈) သန်း (တန်ချိန် ၁ သန်း) သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် စိုက်ပျိုးထွက်ရှိမှု အနည်းဆုံးနှစ် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် (၇) ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကျဆင်းခဲ့ပြီး ထိုကဲ့သို့ လျော့နည်းသွားခြင်းသည် ရာသီဥတုမမှန်ခြင်း၊ မျိုးဈေးကြီးမြင့်ခြင်း၊ တစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်ကြီးမြင့်ခြင်း၊ လုပ်အားခများကြီးမြင့်လာခြင်း၊ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်သုံးစွဲမှု နည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ကြက်သွန်နီအရွယ်အစား ရွေးခြင်းနှင့် သန့်စင်ခြင်း ဆောင်ရွက်နေပုံ

၂၃။ ကြက်သွန်နီသည် အပူအအေးသင့်တင့်သောရာသီဥတုကို ကြိုက်နှစ်သက်သည့် သမပိုင်းသီးနှံတစ်ခုဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသများတွင် အများဆုံးဖြစ်ထွန်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (၄၉,၅၁၈) ဧကမှ ကြက်သွန်နီ ပိဿာချိန် (၂၂၆,၅၆) သန်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီ ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (၄၇,၀၇၄) ဧကမှ ကြက်သွန်နီ ပိဿာချိန် (၂၁၅,၁၃) သန်း အသီးသီး ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ဒုတိယအများဆုံးဒေသတစ်ခုဖြစ်သည့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသည် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီစိုက်ဧရိယာ (၆၈,၀၂၈) ဧကမှ ကြက်သွန်နီ ပိဿာချိန် (၂၀၃,၅၇) သန်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ကြက်သွန်နီစိုက်ဧရိယာ (၇၀,၀၄၀) ဧကမှ ကြက်သွန်နီ ပိဿာချိန် (၁၉၆,၃၇) သန်းအသီးသီး ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် ဒေသများအနက် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးသည် တစ်ဧကအထွက်နှုန်းအများဆုံးဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် ကြက်သွန်နီ (၄,၈၈၄.၀၆) ပိဿာအထိ ထွက်ရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် ကြက်သွန်နီ (၄,၅၇၀) ပိဿာ ထွက်ရှိပြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသည် ကြက်သွန်နီတစ်ဧကလျှင် (၂,၉၃၀.၆၂) ပိဿာသာ ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အထွက်နှုန်းများ ကွာခြားခြင်းသည် အပင်ပြုစုသည့်ပုံစံကွာခြားခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြီး အပူအအေးမမျှတခြင်း၊ အစိုဓာတ်ညီမျှစွာမရရှိခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။(ပုံ-၁၀)

ပုံ(၁၀) နှစ်အလိုက်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ကြက်သွန်နီထွက်ရှိမှု (ကြေး/မြေ)

သွန်နီ (၄,၈၈၄.၀၆) ပိဿာအထိ ထွက်ရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် ကြက်သွန်နီ (၄,၅၇၀) ပိဿာ ထွက်ရှိပြီး မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသည် ကြက်သွန်နီတစ်ဧကလျှင် (၂,၉၃၀.၆၂) ပိဿာသာ ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အထွက်နှုန်းများ ကွာခြားခြင်းသည် အပင်ပြုစုသည့်ပုံစံကွာခြားခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြီး အပူအအေးမမျှတခြင်း၊ အစိုဓာတ်ညီမျှစွာမရရှိခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။(ပုံ-၁၀)

ဇယား(၁) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် တောင်သူအရင်းကြေးစွန်းနှင့် အထွက်နှုန်းများ

ဘဏ္ဍာနှစ်	ကုန်ကျစရိတ် (ကျပ်/ဧက)	အထွက်နှုန်း (ပိဿာ/ဧက)	တောင်သူရဈေး (ကျပ်/ပိဿာ)	အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (ပိဿာ/ဧက)	အရင်းကြေးစွန်း (ကျပ်/ပိဿာ)	ဝင်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အမြတ်ငွေ (ကျပ်/ဧက)
၂၀၂၀-၂၀၂၁ (ဆောင်း)	၇၆၈,၂၀၀	၃,၇၄၅	၅၅၀	၁,၃၉၇	၂၀၅	၂,၀၅၉,၇၅၀	၁,၂၉၁,၅၅၀
၂၀၂၀-၂၀၂၁ (မိုး)	၈၀၄,၂၀၀	၂,၂၁၆	၈၀၀	၁,၀၀၅	၃၆၃	၁,၇၇၂,၈၀၀	၉၆၈,၆၀၀
၂၀၂၁-၂၀၂၂ (ဆောင်း)	၉၀၈,၂၀၀	၃,၇၅၄	၆၅၀	၁,၃၉၇	၂၄၂	၂,၄၄၀,၁၀၀	၁,၅၃၁,၉၀၀
၂၀၂၁-၂၀၂၂ (မိုး)	၉၀၉,၀၀၀	၂,၃၅၄	၇၀၀	၁,၂၉၉	၃၈၆	၁,၆၄၇,၈၀၀	၇၃၈,၈၀၀
၂၀၂၂-၂၀၂၃ (ဆောင်း)	၁,၂၃၆,၀၀၀	၄,၀၀၆	၁,၅၀၀	၈၂၄	၃၀၉	၆,၀၀၉,၀၀၀	၄,၇၇၃,၀၀၀
၂၀၂၂-၂၀၂၃ (မိုး)	၁,၀၁၁,၉၀၀	၁,၇၃၈.၁၆	၁,၈၀၀	၅၆၂	၅၈၂	၃,၁၂၈,၆၈၈	၂,၁၁၆,၇၈၈

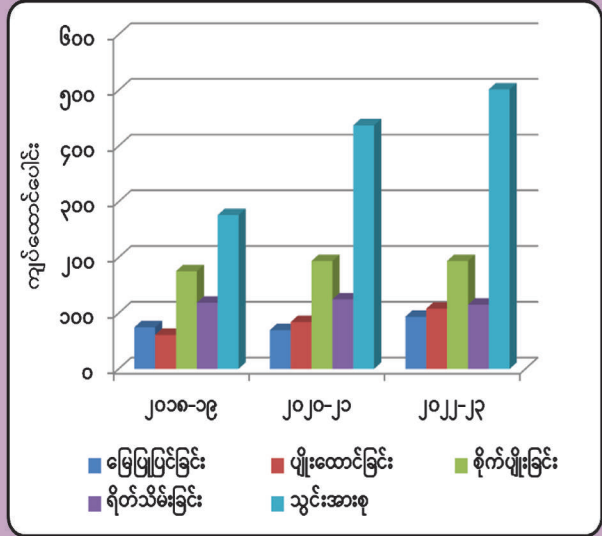
ရင်းမြစ်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန (DOA)

၂၄။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ် ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီတွင် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၇၆၈,၂၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ပြီး မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီတွင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၈၀၄,၂၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့သည့်အတွက် ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီမှာ မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီထက် စိုက်ပျိုးစရိတ် (၃၆,၀၀၀) ကျပ်၊ (၄)ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းခဲ့ပြီး အသားတင်အမြတ်ငွေအနေဖြင့် (၃၃၂,၉၅၀) ကျပ်၊ (၃၃) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ အရင်းကြေးစွန်းအနေဖြင့် (၄၄) ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းပြီး အရင်းကြေးအထွက်နှုန်းမှာ (၃၉) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

၂၅။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင်လည်း ဆောင်းကြက်သွန်နီစိုက် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၉၀၈,၂၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ပြီး မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီတွင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၉၀၉,၀၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့သည့်အတွက် ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီမှာ မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီထက် စိုက်ပျိုးကုန်ကျစရိတ်လျော့နည်းခဲ့ပြီး အသားတင်အမြတ်ငွေအနေဖြင့် (၇၉၃,၁၀၀) ကျပ်၊ (၁၀၇) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးမြှင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ အရင်းကြေးစျေးနှုန်း (၃၇) ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းခဲ့ပြီး အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (၈) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

၂၆။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင်မူ ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီတွင် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၁,၂၃၆,၀၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ပြီး မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီတွင် စိုက်ပျိုးစရိတ် ပျမ်းမျှ (၁,၀၁၁,၉၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့သဖြင့် အဆိုပါ နှစ်တွင် ဆောင်းစိုက်ကြက်သွန်နီမှာ မိုးစိုက်ကြက်သွန်နီထက် စိုက်ပျိုးစရိတ်(၂၂၄,၁၀၀) ကျပ်၊ (၂၂) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့သော်လည်း အသားတင်အမြတ်ငွေအနေဖြင့် (၂,၆၅၆,၂၁၂)ကျပ်၊ (၁၂၅) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးမြှင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ အရင်းကြေးစျေးနှုန်း (၄၇) ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းခဲ့ပြီး အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (၄၇)ရာခိုင်နှုန်းတိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

၂၇။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် သွင်းအားစုများဈေးမြင့်လာခြင်း၊ လုပ်သားရှားပါးခြင်းကြောင့် လုပ်အားခများ ဈေးမြင့်လာခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခများဈေးမြင့်လာခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးကုန်ကျစရိတ်များ မြင့်တက်လာခဲ့ရာ အဆိုပါနှစ်တွင်

ပုံ(၁၁) နှစ်အလိုက်ကြက်သွန်နီတစ်ဧကကုန်ကျစရိတ် (DOA)

တောင်သူတစ်ဦး၏ ကြက်သွန်နီပျမ်းမျှ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်မှာ ဆောင်းစိုက် ကြက်သွန်နီတစ်ဧကအတွက် (၁,၂၃၆,၀၀၀) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ရာ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက စိုက်ပျိုးကုန်ကျစရိတ် (၆၁) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်လာသကဲ့သို့ အသားတင်အမြတ်ငွေမှာလည်း (၃,၄၈၁,၄၅၀) ကျပ်၊ (၂၇၀) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးမြှင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ အရင်းကြေးအထွက်နှုန်းအနေဖြင့် (၄၁) ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းခဲ့ပြီး အရင်းကြေးစျေးနှုန်းမှာ (၅၁) ရာခိုင်နှုန်းတိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ မိုးကြက်သွန်နီတစ်ဧက ပျမ်းမျှစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်မှာလည်း ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်ထက် (၂၀၇,၇၀၀) ကျပ်၊ (၂၆) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီး တစ်ဧကအတွက် အသားတင်အမြတ်ငွေမှာလည်း (၁,၁၄၈,၁၈၈) ကျပ် (၁၁၉) ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးမြှင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ အရင်းကြေး အထွက်နှုန်းအနေဖြင့် (၄၄) ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းခဲ့ပြီး အရင်းကြေး စျေးနှုန်းမှာ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

၂၈။ ကြက်သွန်နီ တစ်ဧကအတွက် အဓိကကုန်ကျစရိတ်များမှာ မြေပြုပြင်စရိတ်များ၊ ပျိုးထောင်စရိတ်များ၊ အပင်စိုက်ပျိုးပြုစုသည့် စရိတ်များ၊ ရိတ်သိမ်းစရိတ်များနှင့် သွင်းအားစုစရိတ်များစသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ကျစရိတ်များတွင် သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်သည် အများဆုံးဖြစ်ပြီး ၎င်းတွင် ကြက်သွန်နီမျိုးဈေးနှုန်းနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ ဈေးနှုန်းများသည် ကုန်ကျမှုအများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်များသည် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်ထက် ၁ ဆ ခန့် မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁၁)

(စ) မြန်မာ့ကြက်သွန်နီ ဈေးနှုန်းများနှင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်

၂၉။ ကြက်သွန်နီဈေးနှုန်းများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးဆဲကာလဖြစ်သော ဇန်နဝါရီ၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာလများတွင် ဈေးနှုန်းအမြင့်ဆုံး ရရှိလေ့ရှိကြပြီး သီးနှံအထွက်လှိုင်ချိန် မတ်လမှ မေလအတွင်း ဈေးနှုန်းအနိမ့်ဆုံး ရလေ့ရှိကြပါသည်။ ရွှေ့ဖလားမျိုး မြစ်သားကြက်သွန်နီမှာ ဈေးကွက်အတွင်း လူကြိုက်များပြီး အခြားကြက်သွန်နီအမျိုးအစားများထက် ဈေးပိုမိုရရှိပါသည်။ ကြက်သွန်နီဈေးမှာ တည်ငြိမ်မှုမရှိဘဲ နှစ်စဉ်ပြောင်းလဲနေပါသည်။ ထိုသို့ပြောင်းလဲခြင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကြက်သွန်နီများကို တရုတ်၊ ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ စင်ကာပူ၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ဂျပန်၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများသို့ တင်ပို့မှုရှိပြီး ပြည်ပတင်ပို့ရမှုများ ပါက ပြည်တွင်း၌ ကြက်သွန်ဈေးမြင့်လာသဖြင့် တောင်သူများ အကျိုးအမြတ်များကာ စိုက်ပျိုးမှုများလာကာ ဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှုများလာခြင်း၊ Export ဈေးကျပြီး ပြည်ပသို့တင်ပို့ရမှုနည်းပါက ပြည်တွင်းဈေးကျကာ တောင်သူများ အကျိုးအမြတ်ရမှုနည်းသဖြင့် စိုက်ဧက လျော့နည်းစိုက်ပျိုးလာခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် နယ်မြေမတည်ငြိမ်ခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ဧကများ လျော့နည်းလာခြင်း စသည်တို့ကြောင့် အထွက်နည်းပြီးဝယ်လိုအားများကာ ရောင်းလိုအားနည်းခြင်း၊ တောင်သူများမှ ကုန်ကျစရိတ်ကာမိစေရန် ဈေးကောင်းစောင့်၍ ရောင်းချရန် သို့လှောင်ထားခြင်းကြောင့် ပွဲရုံများသို့ ဝင်ရောက်မှုနည်းခြင်း စသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ-က)

ပခုက္ကူမြို့၊ ကျောင်းကြီးရိုင်းတွင် ကြက်သွန်နီရောင်းဝယ်နေပုံ

ဇယား (၂) နှစ်အလိုက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကြက်သွန်နီ FOB ဈေးနှုန်းများ

အမေရိကန်ဒေါ်လာ/မက်ထရစ်တန်

ခုနှစ်	အမျိုးအစား	ဇန်	ဖေ	မတ်	ဧပြီ	မေ	ဇွန်	ဇူလိုင်	ဩဂုတ်	စက်	အောက်	နို	ဒီ
၂၀၂၀-၂၀၂၁	ကြက်သွန်နီ (သေး)	၅၁၀	၅၄၀	၃၂၀	၂၆၅	၂၄၅	၂၂၅	၂၄၀	၂၄၅	၂၉၀	၃၇၀	၂၉၀	၁၁၀
	ကြက်သွန်နီ (လတ်)	၆၇၀	၇၂၀	၃၆၅	၃၁၅	၂၉၅	၂၆၀	၂၅၀	၂၆၀	၄၄၅	၄၂၅	၃၄၀	၁၈၅
	ကြက်သွန်နီ (ကြီး)	၇၁၅	၇၇၀	၄၁၅	၃၆၀	၃၁၅	၂၃၅	၂၆၅	၂၈၅	၄၉၅	၄၇၅	၃၉၀	၂၃၅
၂၀၂၁-၂၀၂၂	ကြက်သွန်နီ (သေး)	၁၃၅	၁၄၅	၁၂၅	၁၁၅	၁၀၅	၁၁၀	၁၃၀	၁၁၀	၁၂၅	၁၄၅	၁၀၅	၁၀၅
	ကြက်သွန်နီ (လတ်)	၁၈၅	၁၇၀	၁၇၀	၁၅၅	၁၃၅	၁၇၅	၁၉၀	၁၇၀	၁၆၅	၂၉၀	၂၂၀	၂၂၀
	ကြက်သွန်နီ (ကြီး)	၂၃၅	၂၁၅	၁၉၅	၂၀၀	၁၇၅	၂၁၅	၂၃၀	၂၁၀	၂၀၅	၃၃၀	၂၅၅	၂၅၅
၂၀၂၂-၂၀၂၃	ကြက်သွန်နီ (သေး)	၁၈၀	၁၈၀	၂၀၀	၂၃၀	၂၁၀	၄၃၀	၅၃၅	၇၄၅	၆၃၀	၈၈၀	၁,၁၂၀	၆၈၅-၄၅၅
	ကြက်သွန်နီ (လတ်)	၃၁၅	၃၁၅	၃၁၅	၃၀၀	၂၈၅	၆၁၀	၆၈၀	၉၂၀	၇၆၀	၁,၁၁၀	၁,၂၃၅	၇၇၅-၆၆၀
	ကြက်သွန်နီ (ကြီး)	၄၀၅	၃၇၀	၃၅၀	၃၃၅	၃၂၀	၆၄၅	၇၁၅	၉၅၀	၇၈၅	၁၁၆၅	၁၂၉၀	၈၀၀-၇၄၅

ရှင်းမြစ်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်သွန်နီ၊ ကြက်သွန်ဖြူနှင့်စားဖိုရောင်သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်တင်ပို့ရောင်းချသူများအသင်း

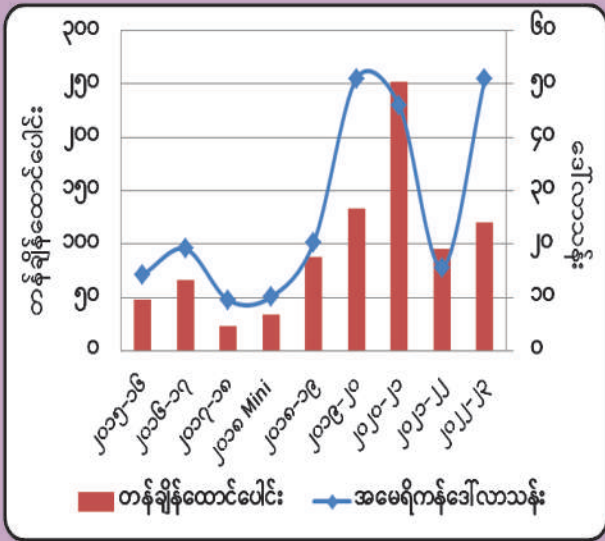
၃၀။ ကြက်သွန်နီ FOB ဈေးနှုန်းများအရ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် ကြက်သွန်နီဈေးရရှိမှုမှာ အရွယ်အစား ၂၀ mm မှ ၃၀ mm ထိ ရှိသော ကြက်သွန်နီ(သေး) တစ်တန်လျှင် အနိမ့်ဆုံးဈေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၈၀) မှ အမြင့်ဆုံး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁,၁၂၀) ၊ ၂၈ mm မှ ၃၅ mm ထိ ရှိသော ကြက်သွန်နီ(လတ်) တစ်တန်လျှင် အနိမ့်ဆုံးဈေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၈၅) မှ အမြင့်ဆုံး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁,၂၃၅) နှင့် ၃၅ mm အထက်ရှိသော ကြက်သွန်နီ (ကြီး) တစ်တန်လျှင် နိမ့်ဆုံးဈေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ

(၃၂၀) မှ အမြင့်ဆုံး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁,၂၉၀) ထိရရှိခဲ့သဖြင့် ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်ထိ (၃) နှစ်တာ ကာလ အတွင်း ကြက်သွန်နီဈေးရရှိမှု အမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ် အတွင်း ကြက်သွန်နီဈေးရရှိမှုမှာ အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။ (ဇယား-၂)

၃၁။ မြန်မာနိုင်ငံမှ စိုက်ပျိုးထွက်ရှိသော ကြက်သွန်နီများကို မြန်မာပြည်အနှံ့သို့ တင်ပို့ရောင်းချလေ့ရှိကြပြီး ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးဈေးကွက်များသို့ တင်ပို့ရောင်းချမှု အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်မှတစ်ဆင့် အနီးဝန်းကျင်ဒေသများဖြစ်သော ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မြိတ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကော့သောင်းဒေသများအပြင် ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့များသို့ တင်ပို့သည်။ မန္တလေးဈေးကွက်မှ ကြက်သွန်နီများကို မြစ်ကြီးနား၊ လားရှိုး၊ မဘိန်း၊ မိုးကောင်း၊ ဖားကန့်၊ လုံးခင်း၊ စိုင်တောင်၊ တနိုင်း၊ နာမ့်ဖာ၊ မော်လူး၊ ကသာ၊ မိုးကုတ်၊ မိုးညှင်း၊ တမူး၊ သီပေါ၊ တန့်ယန်း စသည့်မြို့များသို့ တင်ပို့ရောင်းချပါသည်။

(ဆ) မြန်မာ့ကြက်သွန်နီ တင်ပို့၊ တင်သွင်းမှု

၃၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်ထိ ၉ နှစ်တာကာလအတွင်း ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်သည် တင်ပို့မှုအများဆုံးနှစ်ဖြစ်ပြီး မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၂၅၂.၄၆) ၊ တန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ(၄၅.၉)

ပုံ(၁၂)နှစ်အလိုက်ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှု(MOC)

သန်းတင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်သည် မက်ထရစ်တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း (၂၂.၉)၊ တန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၉.၅) သန်းဖြင့် တင်ပို့မှုအနည်းဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တင်ပို့မှု ပြန်လည်လျော့နည်းခဲ့ပြီး မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၉၅.၅၃) တင်ပို့ခဲ့ရာမှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၁၂၀.၃၆) သို့ တိုးမြှင့်တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် ကြက်သွန်နီ တင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ် တင်ပို့မှုထက် (၁၄၉) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁၂) မြန်မာနိုင်ငံမှ ကြက်သွန်နီတင်ပို့မှု အများဆုံး နိုင်ငံများမှာ တရုတ်၊ ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ စင်ကာပူ၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ဂျပန်၊ USA ၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၃၃။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကြက်သွန်နီကို ပြည်တွင်း၌ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုရှိသည့်အပြင် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်အရ အချို့သော နှစ်များတွင် ပြည်ပမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ခြင်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။ World Integrated Trade Solution (WITS-World Bank) မှ ရရှိသောကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကြက်သွန်နီ အဓိကဝယ်ယူတင်သွင်းရသောနိုင်ငံများမှာ တူရကီ၊ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း ကြက်သွန်နီတင်သွင်းမှုအနေဖြင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် (၄၀၆.၉) မက်ထရစ်တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၈) သိန်း၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် (၁၀၀.၆) မက်ထရစ်တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၇၈,၉၆၀)၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် (၁၇၃.၉၅) မက်ထရစ်တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁.၇) သိန်း ၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် (၁၃၃.၂၃၅) မက်ထရစ်တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၉,၄၉၀) တင်သွင်းခဲ့ရပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် စိုက်ဧက များလာသဖြင့် တင်သွင်းမှုလျော့နည်းလာကာ (၀.၂၁၈) မက်ထရစ်တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၁၀) သာ တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိမူ ကြက်သွန်နီ ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

(ဇ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းကြက်သွန်နီ သုံးစွဲမှုနှင့် ဖူလုံမှုအခြေအနေ

၃၄။ ကြက်သွန်နီသည် မြန်မာ့စားသောက်မှုပုံစံများအရ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် စားဖိုချောင်သီးနှံတစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် သုံးစွဲမှုများသဖြင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက် အခိုင်အမာရရှိထားသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီသည် ချိုသောအရသာ ရှိသောကြောင့် အရှေ့တိုင်းသားများက ဟင်းလျာအမျိုးမျိုးတွင် ထည့်သွင်းစားသုံးရုံသာမက အသုပ်များတွင် ပါးပါးလှီး၍ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အစိမ်းထည့်စားသုံးကြပြီး ဥရောပတိုင်းသားများက ဟင်းထဲတွင်သာ ထည့်ချက်စားလေ့ရှိသည်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံတွင် ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်အဖြစ် အသုံးပြုပြီး ဗြိတိန်တွင် ဒိန်ခဲ(Cheese)နှင့် ရောနယ်၍ သနပ်ပြုလုပ်စားလေ့ရှိသည်။ အခွံမှစ၍ အမြိတ်၊ ကြက်သွန်ဥ အထိအသုံးပြုနိုင်သော်လည်း သာမန်အခြေအနေတွင် ရိတ်သိမ်းပြီးနောက် ကြာရှည်သိုလှောင်၍ မရသောကြောင့် ကြက်သွန်နီကို ကြက်သွန်ကြော်၊ ဟင်းခတ်အမှုန့်၊ ဟင်းချက်အနှစ်၊ ကြက်သွန်ချဉ်၊ ခေါင်းလိမ်းဆီ၊ ခေါင်းလျော်ရည်စသည့် တန်ဖိုးမြင့်ထွက်ကုန်များအဖြစ်လည်း ထုတ်လုပ်အသုံးပြုကြပြီး လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများတွင်သာမက ဆေးဝါးထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများတွင်လည်း အသုံးပြုကြပါသည်။ ယခုအခါ ကြာရှည်ခံအောင် အမှုန့်ပြုလုပ်၍ သိုလှောင်ထိန်းသိမ်းပြီး အချိုမှုန့် အစားထိုးအသုံးပြု၍ စားသုံးလျက်ရှိကြသည်။

၃၅။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ကြက်သွန်နီစိုက်ဧရိယာ (၇၆) ဟက်တာမှ အထွက်နှုန်း တစ်ဟက်တာလျှင် မက်ထရစ်တန် (၁၄.၈၉) ထွက်ရှိခဲ့ရာ ကြက်သွန်နီ မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၁,၁၂၇) ထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ပြည်တွင်း သုံးစွဲမှုမှာ မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၃၄၉) ရှိသဖြင့် ကြက်သွန်နီပိုလျှံမှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း (၇၇၈) ခန့် ရှိခဲ့သဖြင့် ပြည်တွင်းဖူလုံမှုမှာ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၃၂၃) ရာခိုင်နှုန်းရှိပါသည်။

(ဈ) သုံးသပ်တင်ပြချက်

၃၆။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကြက်သွန်နီစားသုံးမှု မြင့်မားသောနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည့်အလျောက် ကြက်သွန်နီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှာ နှစ်စဉ်တိုးမြှင့်လျက်ရှိပါသည်။ အဓိကစိုက်ပျိုးရာဒေသများဖြစ်သည့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် နှစ်စဉ်ဧကပေါင်းများစွာစိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ တစ်နှစ်ပတ်လုံးဝင်ရောက်မှု ရှိသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ပြည်ပတင်ပို့မှုရှိသောသီးနှံဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ပသို့တင်ပို့မှုရှိပါက တောင်သူများ ဈေးကောင်းရရှိပြီး အကျိုးအမြတ်ပိုမိုရရှိသဖြင့် ပြည်ပသို့ ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် သီးနှံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဈေးကွက်ဝင်မည့် အရည်အသွေးကောင်းသောမျိုးများ ပိုမိုထုတ်လုပ်နိုင်ရေး၊ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ရေးအတွက် အလေးထားဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီကို ကြက်သွန်ကြော်၊ ကြက်သွန်မှုန့်အဖြစ်သာမက အခြားတန်ဖိုးမြင့်ထွက်ကုန်များအဖြစ်ပါ ပြောင်းလဲထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်စေမည်ဖြစ်ပြီး ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်ပြီးနောက် သီးနှံပျက်စီးမှုကိုလည်း လျော့ကျစေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကြက်သွန်နီသည် သိုလှောင်ထားပါက အမြတ်ပို၍ရရှိနိုင်သော်လည်း သိုလှောင်ရန် နေရာနှင့်နည်းစနစ် အခက်အခဲရှိခြင်းတို့ကြောင့် အညှောက်ပေါက်ခြင်း၊ အခွံကွာခြင်း၊ ပုပ်ခြင်းကဲ့သို့ အလျော့တွက်

များရှိခြင်းကြောင့် တောင်သူများမှာ ရိတ်သိမ်းပြီးသည်နှင့် ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့ရောင်းချလေ့ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် သိုလှောင်ရန် နည်းပညာဖြန့်ဝေခြင်း၊ သိုလှောင်ရုံဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

၃၇။ သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများ ကြီးမြင့်ခြင်းသည်လည်း ကြက်သွန်စိုက်တောင်သူများ၏ ထုတ်လုပ်မှုကို ထိခိုက်စေပြီး အထွက် နှုန်းကျဆင်းစေသောကြောင့် သွင်းအားစုများကို သင့်တင့်သော ဈေးနှုန်းများဖြင့် တောင်သူများ ဝယ်ယူနိုင်ရေး (သို့မဟုတ်) ပြည်ပမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းနေရသည့် ဓာတ်မြေဩဇာများအစား ပြည်တွင်း၌ လွယ်ကူစွာ ထုတ်လုပ်နိုင်သော စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အစားအသောက်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများမှ ထုတ်လုပ်ထားသည့် သဘာဝမြေဩဇာများကို တွင်ကျယ်စွာသုံးစွဲနိုင်ရေး တွန်းအားပေး အစီအစဉ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။ အရွယ်အစားတူညီခြင်း၊ လုံလောက်သောခြောက်သွေ့မှုရှိခြင်း၊ ကျစ်လျစ်ခြင်း များရှိသော ဈေးကွက်ဝင် အရည်အသွေးကောင်း ကြက်သွန်နီများထွက်ရှိရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

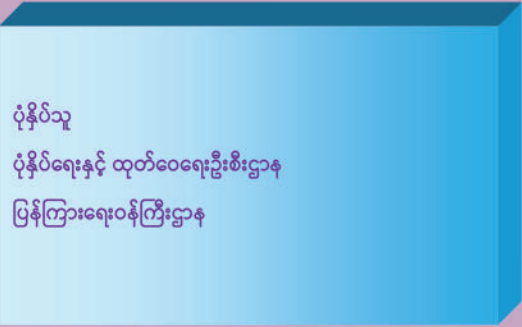
(ည) မူဝါဒဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

၃၈။ တောင်သူများ ဝင်ငွေတိုးပွားစေရန်၊ ပြည်ပဝင်ငွေရရှိမှု ပိုမိုမြင့်မားလာစေရန်၊ ကြက်သွန်နီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု တန်ဖိုး ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ပါဝင်သူများကို အထောက်အပံ့ပေးနိုင်စေရန်၊ ကြက်သွန်နီကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက် အောက် ဖော်ပြပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်-

- ❖ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသော အရည်အသွေးကောင်းမျိုးများ၊ နည်းပညာများ တောင်သူထံ ဖြန့်ဝေနိုင်ရေး ပံ့ပိုးကူညီ ပေးခြင်း၊
- ❖ ထုတ်လုပ်မှုမြှင့်တင်ရာတွင် အဓိကလိုအပ်ချက်ဖြစ်သော တစ်ဧကအထွက်နှုန်း မြင့်မားရေးအတွက် မျိုးကောင်း၊ မျိုးသန့်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အစိုးရသာမက တောင်သူများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များပါ စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်မားလာ စေရန် အကျိုးတူလယ်ယာစနစ်များ အသုံးပြု၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ ကြက်သွန်စိုက်တောင်သူများ အကျိုးအမြတ်ရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် အခြေခံဈေးနှုန်းအာမခံချက် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ တန်ဖိုးမြှင့်ထွက်ကုန်များ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် အသိပညာများဖြန့်ဝေခြင်း၊ သင်တန်းပို့ချပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ သိုလှောင်မှုနည်းပညာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် သိုလှောင်ရုံဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊
- ❖ ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်နှင့် ပြန်ရချက်အချိုး မျှတစေရေးအတွက် အခြေခံသွင်းအားစုများအား ထိုက်သင့်သည့် ဈေးနှုန်းဖြင့် ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ရေး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ မြန်မာ့ကြက်သွန်နီကို ဒေသတွင်းဈေးကွက်များအပြင် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်ရရှိရေးအတွက် အစိုးရနှင့် အသင်း အဖွဲ့တို့ ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ ပြည်ပဈေးကွက်သို့တင်ပို့နိုင်ရေး ပြည်တွင်းပြည်ပသတင်းအချက်အလက်များ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ရရှိနိုင်ရေး ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ ကြက်သွန်နီများ ပြည်ပမှ တရားမဝင် တင်သွင်းမှု/တင်ပို့မှုများကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ပေးခြင်း၊
- ❖ နိုင်ငံတကာဈေးကွက်အတွင်းသို့ ထိုးဖောက်နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာမှ စီးပွားရေးသံမှူးများမှတစ်ဆင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။

ကိုးကားချက်များ

စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
 စားသုံးသူရေးရာဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
 တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန
 ပွဲစား၊ ကုန်သည်၊ စက်ပိုင်များ မဟာကထိန်တော်အသင်း၊ မန္တလေး
 မြန်မာနိုင်ငံကြက်သွန်နီ၊ ကြက်သွန်ဖြူနှင့် စားဖိုဆောင်သီးနှံ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်တင်ပို့ရောင်းချသူများအသင်း
 စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းဦးစီးဌာနမှ ကောက်ယူခဲ့သော ကြက်သွန်နီ ဈေးကွက်စစ်တမ်းအချက်အလက်များ (၂၀၁၉ ခုနှစ်)
 Myanmar Agriculture at a Glance 2022
 Food and Agriculture Organization Statistics -FAOstat
 Freshplara
 Hello. Sayarwom
 World Integrated Trade Solution (WITS-World Bank)

Agribusiness Bulletin များကို စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ တရားဝင်ဝက်ဆိုက်ဖြစ်သော www.moali.gov.mm တွင် အခမဲ့ Download ရယူဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

မန္တလေးဈေးကွက် ကြက်သွန်နီအလတ်ဈေးနှုန်းများ

(ကျပ်/ပိဿာ)

ခုနှစ်	ဇန်	ဖေ	မတ်	ဧပြီ	မေ	ဇွန်	ဇူလိုင်	ဩဂုတ်	စက်	အောက်	နို	ဒီ
၂၀၁၀	၇၄၆	၄၂၉	၃၄၀	၂၈၈	၂၄၇	၁၉၂	၁၆၁	၂၁၅	၂၀၆	၂၆၇	၄၅၁	၅၁၃
၂၀၁၁	၉၈၆	၆၄၉	၄၆၁	၄၀၂	၃၇၀	၅၀၂	၅၀၆	၄၇၅	၆၃၄	၈၈၆	၇၄၃	၄၄၃
၂၀၁၂	၃၉၉	၄၀၀	၃၉၃	၃၉၆	၃၆၀	၅၀၀	၅၀၄	၆၀၄	၆၆၇	၇၂၃	၈၇၅	၁၁၁၃
၂၀၁၃	၅၉၃	၄၇၉	၄၀၈	၃၅၅	၄၀၈	၄၁၀	၄၈၀	၆၅၅	၇၀၀	၈၁၇	၈၇၅	၆၃၇
၂၀၁၄	၇၂၅	၆၃၈	၅၂၅	၄၀၇	၃၄၂	၄၃၈	၄၇၂	၄၅၈	၄၃၈	၃၆၀	၂၂၅	၃၇၀
၂၀၁၅	၃၇၉	၄၀၄	၃၈၈	၃၆၇	၄၀၇	၄၇၅	၇၉၀	၁၀၀၀	၁၀၆၀	၁၇၇၁	၂၄၁၇	၁၈၃၃
၂၀၁၆	၉၉၆	၆၃၈	၅၃၃	၄၆၇	၅၄၄	၅၇၀	၅၂၇	၅၃၅	၄၈၈	၇၆၃	၉၉၀	၈၀၈
၂၀၁၇	၁၁၀၀	၁၃၇၅	၁၀၄၀	၁၀၈၁	၈၆၀	၁၀၇၅	၁၃၇၅	၁၄၃၀	၁၉၀၀	၂၁၇၅	၂၀၉၀	၂၂၂၅
၂၀၁၈	၁၅၄၀	၁၂၅၈	၇၂၂	၅၄၂	၄၆၇	၅၁၀	၄၈၉	၄၉၂	၉၂၂	၉၅၃	၇၈၈	၆၄၈
၂၀၁၉	၉၁၀	၈၀၀	၆၂၅	၄၇၅	၄၇၅	၇၅၆	၇၆၀	၇၆၃	၈၁၃	၁၁၆၀	၂၃၇၅	၂၆၁၃
၂၀၂၀	၁၅၇၀	၁၃၃၈	၉၀၀	၆၅၀	၅၆၃	၄၈၈	၄၄၀	၄၆၉	၆၂၀	၉၂၅	၈၁၃	၅၀၀
၂၀၂၁	၅၈၁	၄၃၃	၃၂၀	၃၃၈	၃၀၀	၂၈၀	၂၇၅	၄၀၀	၃၈၈	၆၂၅	၅၅၀	၄၈၀
၂၀၂၂	၇၀၀	၇၀၀	၁၁၀၀	၈၀၀	၉၀၀	၁၁၀၀	၁၆၅၀	၁၈၅၀	၃၀၅၀	၃၄၅၀	၃၉၅၀	၄၃၇၅
၂၀၂၃	၂၄၆၀	၁၆၀၀	၁၆၅၀	၁၃၀၀	၂၀၀၀	၂၁၀၀	၂၀၀၀	၂၂၀၀	၃၀၀၀	၃၀၀၀	၃၃၀၀	၃၂၀၀

Source: DOP, DOA (MOALI)

ရန်ကုန်ဈေးကွက် ကြက်သွန်နီအလတ်ဈေးနှုန်းများ

(ကျပ်/ပိဿာ)

ခုနှစ်	ဇန်	ဖေ	မတ်	ဧပြီ	မေ	ဇွန်	ဇူလိုင်	ဩဂုတ်	စက်	အောက်	နို	ဒီ
၂၀၁၀	၆၅၁	၃၇၉	၃၂၀	၂၅၄	၂၃၆	၂၂၃	၁၈၆	၂၅၂	၂၁၆	၃၆၆	၄၅၇	၄၈၄
၂၀၁၁	၉၁၃	၆၂၆	၄၉၉	၄၄၅	၄၀၂	၅၀၆	၅၁၅	၄၉၀	၆၁၆	၈၈၉	၅၈၁	၄၂၇
၂၀၁၂	၄၀၇	၄၂၀	၄၁၁	၄၂၇	၄၇၀	၅၄၆	၅၄၅	၆၅၁	၆၈၀	၇၁၉	၈၈၅	၁၁၁၈
၂၀၁၃	၆၉၀	၅၂၇	၃၉၄	၃၉၂	၄၇၁	၄၃၃	၄၉၄	၆၆၉	၇၂၈	၈၆၇	၉၀၄	၈၃၁
၂၀၁၄	၆၈၈	၅၆၆	၄၇၆	၄၄၄	၄၂၈	၄၉၅	၅၁၃	၄၃၅	၃၁၆	၃၁၄	၂၈၈	၃၀၇
၂၀၁၅	၃၆၃	၃၇၂	၃၇၂	၄၇၄	၄၀၄	၅၀၈	၇၅၅	၉၂၅	၉၉၃	၁၅၆၉	၂၄၅၆	၁၈၆၃
၂၀၁၆	၈၅၂	၆၂၁	၅၁၆	၄၉၁	၆၀၀	၅၈၀	၅၈၁	၅၈၁	၅၄၄	၈၃၆	၈၆၉	၇၁၀
၂၀၁၇	၁၃၃၆	၁၇၂၂	၉၉၅	၈၈၅	၈၆၅	၁၁၇၅	၁၃၂၅	၁၆၀၃	၂၀၂၈	၂၂၇၀	၂၅၁၀	၂၆၀၀
၂၀၁၈	၂၂၆၀	၁၆၉၄	၁၀၆၀	၉၁၉	၇၅၀	၅၈၂	၅၈၂	၅၇၈	၁၀၃၁	၁၁၅၆	၁၀၁၃	၉၀၆
၂၀၁၉	၈၆၀	၇၀၀	၆၇၉	၆၃၈	၆၆၀	၇၅၀	၇၉၄	၈၁၉	၈၇၈	၁၂၁၅	၂၆၂၅	၂၈၁၃
၂၀၂၀	၁၇၆၀	၁၆၃၈	၉၁၉	၇၇၅	၅၄၁	၆၁၆	၄၈၅	၅၂၈	၆၅၅	၉၂၅	၈၆၃	၄၈၅
၂၀၂၁	၅၈၁	၄၃၃	၃၂၀	၃၃၈	၃၀၀	၂၈၀	၂၇၅	၄၀၀	၃၈၈	၆၂၅	၅၅၀	၄၈၀
၂၀၂၂	၅၀၀	၇၆၇	၆၀၀	၉၅၀	၁၀၀၀	၁၁၀၀	၁၉၀၀	၁၉၀၀	၁၅၅၀	၂၉၀၀	၃၉၀၀	၄၀၀၀
၂၀၂၃	၃၈၀၀	၂၁၀၀	၁၂၀၀	၁၂၀၀	၁၄၀၀	၁၉၀၀	၁၉၀၀	၁၉၀၀	၂၈၅၀	၂၈၀၀	၂၉၅၀	၃၅၅၀

Source: DOP, DOA (MOALI)